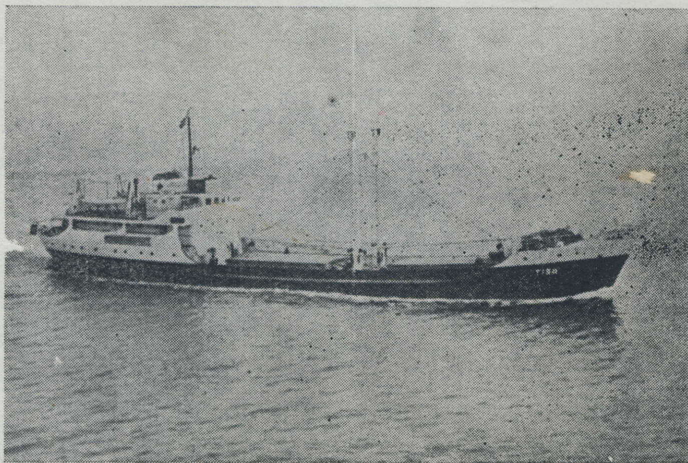
M. MATIJAŠ — M. COPIĆ

NAŠ UDES



NASTRADALI BROD „TISA"

M. MATIJAŠ – M. COPIĆ

NAŠ UDES

Posvećeno propasti
broda „TISE"

Šibenik, 1965.

TISAK: NIP „ŠTAMPA" ŠIBENIK

TELEGRAM
Zajednica JP-TT



beograd / tx / 928 27 21 0748

urgent =
kolektivu
jadranske slobodne
plovidbe

s p l i t

veoma potresen vijescu o tragicnom udesu broda ,, tisa ,,
upucujem vama i porodicama poginulih mornara izraze dubokog
saucesca

josip broz tito +

UMJESTO PREDGOVORA

Čuo sam plač vjetra tog dana
Toliko lupaše bregovi
velikih valova

Noć usnula mnoge uznemiri
Dan je malen noći su vječne
Plačeš

Čuo sam te uz sirenu broda
Čuo sam te tugo
putuješ Golfskom strujom

U palači Minosa
cvjetnoj bašći ožiljcima Evansa
Sudi me

Duboka nepoznata dubino
Šutnjo beskrajna
šutnjo plačljiva

Upravo dođoh u te tmine
Rodih se da me nema
Da nestanem
O, Bosporu, Bosporu
tugo mojih časa
Bosporu, majko ženo, djece
Prijatelji
Suludo jutro dani istančani
Suze moje izgorite na površini
mora
Umiranje moji vapaji i
ništa
Ulicom, domovinom trčite dječaci
kao klasje
kao žitna polja
talasaj se mladosti
Nek se vaša pjesma prelijeva
Ti nježni akordi
ne plačite vjekovna stradanja
Oh, kako Minos nemilosrdno
udara moju krmu
Evansa hoćeš i mene
pronaći jednoga dana
Šlimane to nisu »Lavja vrata«
Pogledaj moj brod-bilo koji
Ako je na njemu ime
Znaj da sam i ja tu
Da sam neumrli
Na suncu ima života za mnoge
ima pepela za milijune godina
O ljubavi moja ljubavi
Duboko plavo more
odmaralište moje
ženo, djeco, drugovi
Domovino ljubavi moja

Moja je glava klonula
udovi malaksali
Gdje si stari druže!
Opet ću ploviti jednoga dana
Sjećaš se moga prvog putovanja
Prvog rastanka prve radosti
Sjećaš se prvih suza
prvih briga
prvih iščekivanja
O ljubavi moja ljubavi
Gdje su sjećanja.
Ovo more mene progoni
Ono me ubija
Ubija me svojom šutnjom i svojim
tajanstvenim dnom
Preslab sam za ovu tišinu
Za ovaj svijet za ovu radost
za ove suze.
Katkad povirim načas
Hoću da te vidim, gdje si?
Naša stara kuća i ognjište
već su izblijedjeli — nestali
iz mojih plavih očiju
Tugo beskrajna, tugo veličanstvena
Bio sam pomorac
Dio svega što je novo
Bio sam dio života dio svitanja
Bio sam dio Lovćena
i Dinare
Dio onog što se zbiva
Dio čovjeka
Dio!
Naše stvarnosti
Ove hridi
O nepoznato more kad ću usnuti

Ovaj kamen mi ne da mira
O hridi domovino moja
Živjeti među vama nestati s vama
O brige moje i ožiljci
Duboko plavo more
ja spim u tvojim ožiljcima
Ne plači ljubavi
moja ljubavi
Beatrica ti nisi
Ne plači more plače
Dozivlje Minosa
Krme i galije ljudi prijatelji
Umorne ruke, kako je sve brzo prošlo
Bol, jauci, dozivanja
Opelo dugi li su ovi časovi
ovi vapaj ovaj dašak
Kako ću se odmoriti
Zaboraviti kako ću vas
Vas barćo koje gledam poredane
koje gledam u školjci
Grobnico moja veliko plavo more
Ljubavi moja
Prometeji gdje ste gdje ste prijatelji
Tvoja šutnja me ubija
Ona me izjeda ona mi je sve
nikad nemam mira niti počinka imam
niti uzdaha — nemam mira
Opelo gordo cvili ovo jutro
ovaj dan
Plovite brodovi plovite galije moje
Ja sam vam vječni čuvar
vječna opasnost
Ja sam vam utjeha nada
Grobnica, oproštaj bez suza bez počinka
Zar ne vidite mene? Tu sam usred stijene

Tu sam srastao sam sa školjkama
Svijetlim noću kao biseri
kao morski vuci
Pjesmo gdje si, gdje ste suze
Smijehu gdje si?
Gdje ste braćo, gdje ste prijatelji
Sve je tiho more sve je školjka hridi
Umirite se jer ja hoću mir
Mir mojoj braći među školjkama
Ovdje mrtvih nema ovdje nema
suza naricanja
Ovdje vlada jedna jedina riječ
riječ »Mrak«.
Stoga hoću da vam kažem
da vam poručim
da smo mi zajedno. Tu smo
gledajte nas usred oluje tu smo
na domaku otoka
Potopljeni uz krik uz boli.
Kako da se domognem kraja
da opravim moj brod
Možda ste čuli za »Titanik»
Djeco gdje ste, gdje ste suze
gdje ste braćo?
Pokušao sam se pomaknuti
rastvoriti oči i viknuti
Dati komandu
Prvom oficiru
pa drugom i
konačno viknuti jednu jedinu riječ
Opasnost
Pokušao sam progledati
ali moja okna to su školjke
to su zvijezde što noću

lutaju tko zna kuda same
bez nazora bez počinka
Ti si tu svakog časa gledam te
kako me tražiš za nas
za mene i za tebe
Za radosno sutra.
Odmaram se kao Sfinks
skriven sam negdje u stijeni
Iza Himalaje je sam tu nevidljiv
tu gdje nikad nećeš stići
Utonuo sam u toj noći
bez dana i bez tebe.
Oprosti za ljubav za suze i za patnje
Oprosti mi kao vračara ti nikad
nećeš stići u moje odaje
Plačući se nigdje ne stiže
suzama se ništa ne dobiva
Opet ću ploviti jednoga dana
i donijet ću ti lijepih darova
kao nekad
Kad se prvi put ukrcam i kad moj
brod zaplovi morem ti ćeš mi kao
nekad mahati sa obale
Čujem sirenu čuj me
Šta se ovo zbiva sa mnom
Ti plačeš
a čemu suze?
Dugo sam stajao na jednoj hridi
čekao tebe i tvoje korake
koji još odzvanjaju
negdje daleko
Gdje mene nema.
Kad moj sin naraste
Oh, kako me grdno boli i proganja
ovaj mir

ispričaj mu da sam mu poručio
Ispričaj mu priču o moru
I reci mu
Neka i on bude pomorac
Neka bude pomorac
nek se bori sa valovima
Kroz maglu vidim tebe ti mi obećavaš
Ruke me bole — rasute su
Nemoćan sam da se pokrenem
poput tvojih misli.
More, o more ti si ponekad
tako mirno ti si toliko nestašno
Ponekad se pokrenem i onda opet
mirno gledam hridi.
Poneki brod prođe iznad mene i onda
opet stanu ribe da se međusobno bore
Neki cvjetovi padnu ili koji galeb
krikne
Opet svita i opet sam usamljen
ja i stijena.
Sjedi kod mene i mirno mi reci
ispričaj mi priču o galebovima
Ne plači tu sam ja sve uradio ranije
Iscrpio sam svoje suze za sve vas
za bisere.
O more. Gledam te već hiljadu godina
Ponekad si svirepo
a znaš biti tako dobro umiljato
Znaš biti kolijevka vapaja
zapomaganja
znaš biti majka i prijatelji.
O more, more!
Bosporu, Zoraniću, Tiso moja radosti
O more, more, Skoplje, Agadiru ljubavi moja

O more kako je lijepa tvoja površina noću
Kad mjesečina, zasja i pjesma se raznosi
tvojim kapima.
Opet ću ja ploviti jednoga dana
Kad moj sin odraste
Kad svanuće bude tu uz mene
Opet ću ja pjevati moju staru pjesmu
O lijepoj zori o valovima
A sad slušajte prijatelji
drugovi, djeco
Umorio sam se od misli
od kormilarenja od dalekozora
Pozdravljam vas i kažem plovite
prijatelji



MJESTANCE AGHIA GALINA GDJE JE UKAZANA PRVA POMOĆ MILINU

NAŠ UDES

Cijele zemlje, posebno obale,
Trinaestog listopada veče,
Crnine su mnoge zavijale,
Za onima koje vidjet neće,
Koji su im bili mnoge sreće.

Zastave su u pol' stijega vile,
Šezdeset pete u jesenje dane,
Svima tuge u srca su lile,
Po svim lukam' crnina osvane,
Da u tuzi jedinstvo postane.

Cijelim Splitom u matičnoj luci,
Zadnja pošta posadi sa »Tise«.
Čuli su se svud posmrtni zvuci:
»Gdje ste djeco da Vas ne vidi se,
Braćo draga što vam dogodi se«.

Sav kolektiv »Jadranske slobodne«
A posebno rodbinu posade,
Potresle su vijesti neugodne,
Zajednica saučešće dade,
S drugom Titom, da ublaži jade.

U oluji od deset bofora,
Međ Gordova i rta Melisa,
Kraj otoka Krete, na sred mora,
Sa posadom potopi se »Tisa«.
O žalosti, teško je i pisa'.

Sedamnaest posade sa »Tise«
Potope se u plave dubine,
I od tada vidilo ih nise,
Što ucvili čitave rodbine,
Širom naše cijele domovine.

Kad se htjela promjeniti ruta,
Pravac luke Agia Galina,
Za nepunih petnaest minuta,
Proguta ih nemila dubina,
Jao braćo, ista Vam sudbina!

Bura jaka valovi ko gore,
Ni komanda ni se mogla dati,
Nagnu »Tisu» prevrnu u more,
SOSa nije moglo se predati,
A ni samih sebe spašavati.

Iz Napulja devet listopada,
Sa teretom od razne prehrane,
Krenuli su za luku Jadaha,
U Crvenom Moru da osvane,
Da se stigne određene dane.

Nedaleko od otoka Krete,
Nadvila se bura strahovita,
A valovi ko' »hijene« prijete,
Da raznesu tijela glasovita,
Koji mnogo vidjeli su svijeta.

Komandant je sazvao upravu,
Zajednički da se dogovore,
D bi mogli dat odluku pravu,
Da ih prvo ne odnese more,
Da se ne bi desilo još gore.

Tragediju komandant primjeti,
I naglasi: sasvim je gotovo,
Teško mu je posadi prenijeti:
Počekajmo da ne dođe novo,
Da se ne bi utišalo ovo.

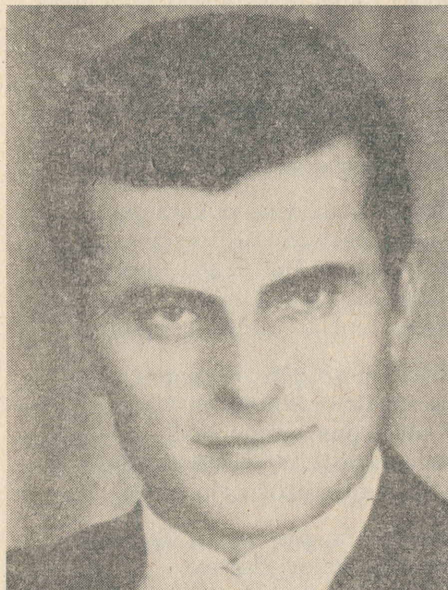
Al' stihija snagu pojačava,
Sa sjevera, od balkanskih gora,
Sve ih više zaposjeda strava,
U valove skakati se mora;
Više neće svanuti im zora!

Sve su nade više pokopane,
Da se spasi od njiju većina,
Neće više vidjet bijele dane,
Pomrčina nailazi svima,
Prepušteni morskim nemanima.

Miješaju se glasovi pomoći,
Sa suzama uzburkano more,
U oluji one tamne noći,
Da su tresle od Krete se gore,
Dok ih nije progutalo more.

Prestale su pjesme sa Jadrana,
Potopiše valovi darove,
Nema više slatkih milovanja,
Neće više svanjivati zore,
Što možemo kad je kruto more.

Sedamnaest zvijezda se ugasi,
I od tada vidilo ih nise,
Ante Milin, kormilar sa »Tise«,
On jedini od njiju se spasi,
Tragediju da svijetom oglasi!



ANTE MILIN

O, stihijo slijepa i nemila,
Kakve si nam nanijela bolove,
Kakve si nam odnijela darove,
Koliko si majki ucvilila,
I dječice u crno zavila.

Sedamnaest, radosti i tuga,
Prestalo je u toj tamnoj noći,
Sedamnaest zagrljenih duga,
U vječnoj je ostalo samoći,
Više neće svojoj kući doći.

Jedna nada ostala je sama,
Kao svjedok čitavog udesa,
Ucviljenim da isprića nama,
Sve uzroke posmrtnoga plesa,
Što potrese i sama nebesa.

A i on je četrdeset sati,
U stihiji bez igdje ikoga,
U oluji morao plivati,
Sjećajuć se Šibenika svoga,
I drugova iz udesa toga!

I najednom uz velike muke,
Po dvosatnoj borbi s valovima,
Pružio je premorene ruke,
Sa poslijednjim svojim naporima,
Hvatajuć se sika nad morima.

Nekoliko brodova je prošlo,
Na pučini kad se nalazio,
Doziva je ali nije došlo,
A jedan je blizu prolazio,
Od oluje ni se zapazio.

Tri je dana i četiri noći,
U blizini uz morske nemani,
U oluji bio u samoći,
Uvijek nada da će dan osvanit,
Sunca zrake da će ga ogranit.

U oluji još kada je bio,
Odjeću mu vjetar poderao,
A njega je naga ostavio,
Jedan komad na njem je ostao,
A i on se cijeli potrgao.

Na otočić zvani Paximadi,
Nigdje traga o živome biću,
A od muka i velike gladi,
Razne misli kroz svijest mu prolijeću
Ali nade stalno mu dolijeću.

Puze, viče al' pomoći nije,
Tijelo mu je zahvatila muka
A srce mu prestaje da bije,
Glava hoće da pukne od huka,
Od oluje i njezinih buka.

Agonija počme ga hvatati,
Borba za spas kloniti mu ne da,
Sugerira ne smjem se predati,
Ali misli naviru bez reda,
Bezpomoćno oko sebe gleda.

I na jednom pri klonuću snage,
Ko vizija nešto na pomolu,
Sunca zrake ogriju ga drage,
Primjetivši grčki brod »Nikolu«,
Olakšanja došla su mu bolu.

Sa komadom ostatka odijela,
Maše, viče i podiže tijelo,
Ne bi li ga posada vidjela,
Da naprave to humano djelo,
I da jednom zakorača smjelo.

Posada je njaga primjetila,
Misleć da su od njega turisti,
Nije k njemu odmah dolazila,
Nastavivši dalje ribariti,
Da bi mogli više uloviti.

Kad primijete da maše i pada,
Prestadoše ribarit po moru,
Primijetivši da tu netko strada,
I zaplove k njemu na umoru,
Da ga spase svi se redom boru.

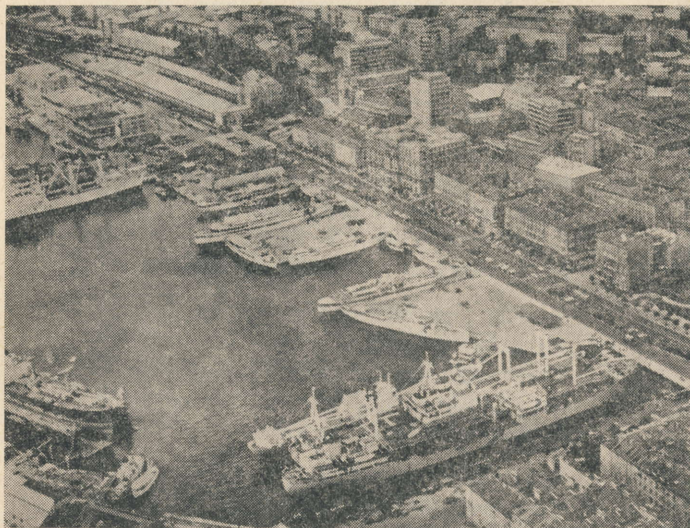
Vidjeli su o čemu se radi
Na pojasu sa broda se čita,
Brod je »Tisa« a on u posadi,
A matična luka je iz Splita,
Na hrvatskom ne znaju ga pita.

Poslije toga na brod ga prenesu,
Ali grčki nezna da govori,
Traže od njeg da kaže adresu,
On mimikom prestavu im stvori,
A za život i dalje se bori.

Prva luka Agia Galina,
Gdje počeše razni intervjui,
U kojoj se doznala istina,
Telefoni počeli su zui,
Al' Milinu sve u glavi brui.

»Heraklion» bolnica se zove,
Gdje Milinu pružili su njegu,
Da ga spase tragedije nove,
Da ne bude vječito u zbjegu,
I da jednom ublaže mu brigu.

Tad i »Tanjug« prve vijesti širi,
I »Slobodna Dalmacija« javlja,
Tragediju što nas uznemiri,
Za njom »Vjesnik« i »Borba« nastavlja,
I »Arena« opširno raspravlja.



S PODRUČJA RIJEKE U TRAGIČNOM UDESU NESTALA SU ŠESTORICA MORNARA

Sva su mjesta na našoj obali;
Split i Murter, Primošten i Rijeka,
Vela Luka, odmah izaznali,
A rodbina ucviljena čeka,
Al' uzalud, tragedija teška.

Sve su nade žalosti pokrile,
Potvrđeno ono je najgore,
Što rodbini tugu su nanijele,
Da je »Tisu« progutalo more,
Spasa nema o tome govore.

Nestalo je slatkih milovanja,
Milovanja dječice malene,
Nema više po obali zvanja,
Dođi sine večeras kod mene,
Il' kod mene ili kod svoje žene.

Dalmacijo kolijevko mornara,
Pomorstvo ti stara tradicija,
Grobnica je bilo more stara,
Ali morem narod je plovija,
A danas je flotila novija.

Već hiljadu godina i više,
Nevremena i morske nemani,
Pratioci njihovi odani,
Al' kroz to se historija piše,
A nekada bilo je i više.

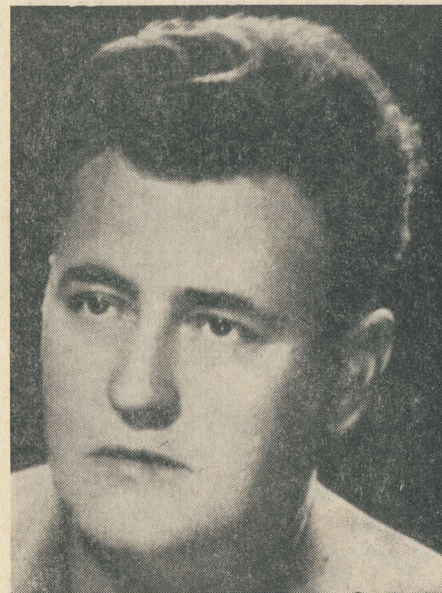
More plavo, nad njima zvjezdice,
Prate iste na svakom koraku,
Kao lice mile drugarice,
Ulivajuć u njih ljubav žarku;
Nevremena naprave im varku.

Sunce, mjesec ko braća rođena,
Orijentiri vjekom su im bili,
Mjesto glasa dječice, sirena!
A zastave narodni simboli;
Kad ne plovi mornara zaboli.



LJUBO PADOVAN

Kapetana Ljubu Padovana,
Vela Luka zaboravit neće,
Imao je četrst pet godina,
Kad na »Tisi« dođe do nesreće,
Kad rodbini uvelo je cvijeće.



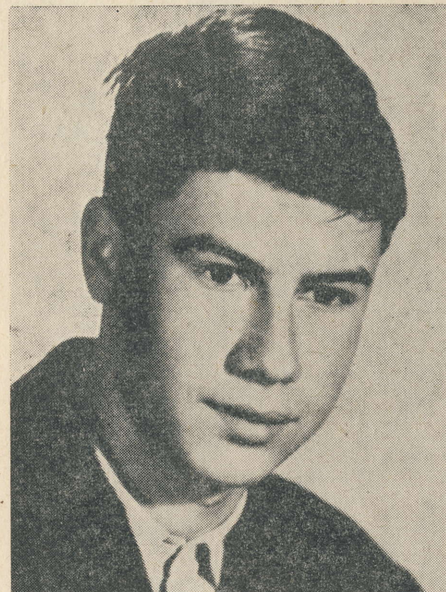
DINKO ANTIĆ

Dinko Antić oficir palube,
Šepurine mjesto mu rođeno,
Troje djece svoga oca gube,
A i ženi srce je ranjeno,
I u Rijeci sve je ucviljeno.



MATE JURIĆ

Mate Jurić oficir palube,
Primoštenu tuge je nanio,
Iz sredine dobrog druga gube,
Rodbinu je u crno zavio
Pedest dvje je godine živio.



IVO REIĆ

Ivo Reić najmlađi od svije,
Devetnaest godina je ima,
Ukrcanje kadeta dobije,
Primjeran je bio među svima,
A u Splitu i rodbinu ima.



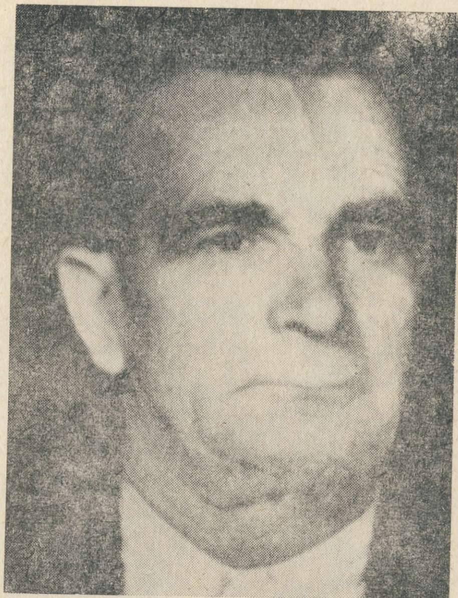
IVO MAVAR

Ivan Mavar vođa od palube,
Rodio se u Ravi kod Zadra,
Dvoje djece svog tatu izgube,
Bješe jedan od primjernog kadra,
I rodbinu tuga mu zamara.



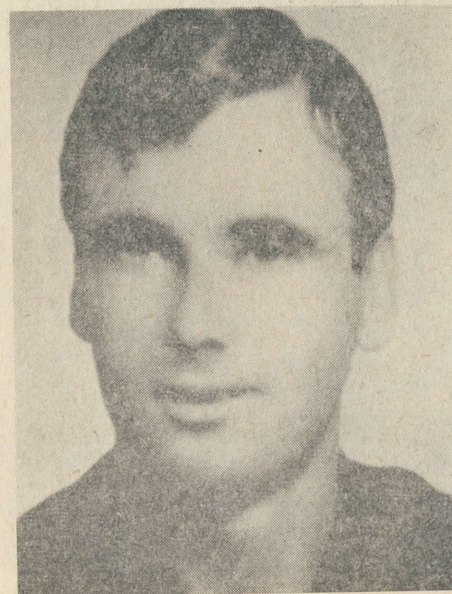
MILIVOJ DOMIĆ

A Milivoj Domić iz Slatina,
Na dužnosti kormilara broda,
S dvoje djece, ostane rodbina,
Kad nestane iz svojega roda,
Kad nemila proguta ga voda.



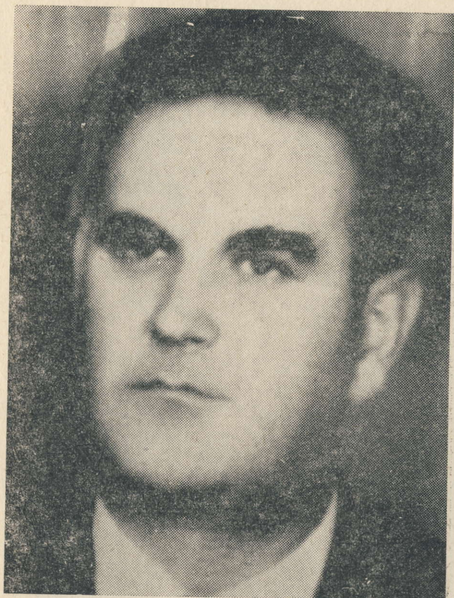
DRAGUTIN JADREŠKO

Kormilara Dragutin Jadreška,
Iz Mrljana otoka Pašmana,
Zadesila sudbina je teška,
Oplakuje narod sa svih strana
Dvoje djece osta rasplakana.



TOMISLAV ŠĆEPANOVIĆ

Šćepanović Tomislav sa Brača,
Na brodu je bio mornar pravi,
Rodnom Bolu neće saobraća,
Jer mu more grobnicu napravi,
Ucviljenu rodbinu ostavi.



JOVO VULOVIĆ

Herceg Novi više vidjet neće,
Vulovića Jovu, oca dvoje djece,
Rodbini mu tuga srce kreće,
Neće čuvat svoje strojarnice,
Kao lice svoje drugarice.



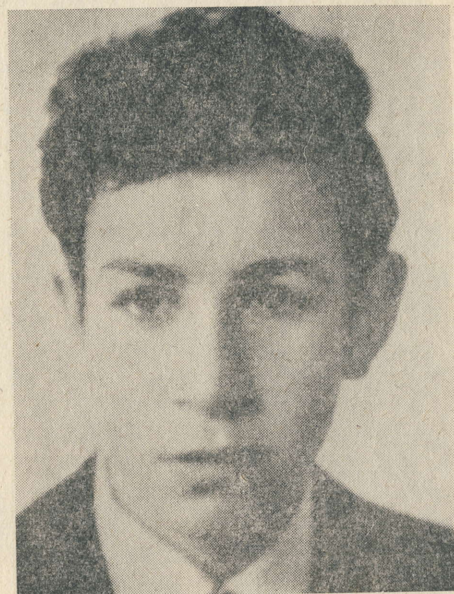
IVAN DEŽELIĆ

Oficira Ivu Deželića,
Imao je dvoje djece male,
Rodnom Cresu nestalo je cvijeća,
Strojar bješe i mnogi ga hvale,
Kad mašine sa njim su prestale.



JORDAN ISEPI

Iz Kastava Isepi Jordana,
Tragedija zadesi na »Tisi«
Jedno dijete srca rasplakana,
U dubine svu ljubav ponisi
Sve radosti žene potopisi.



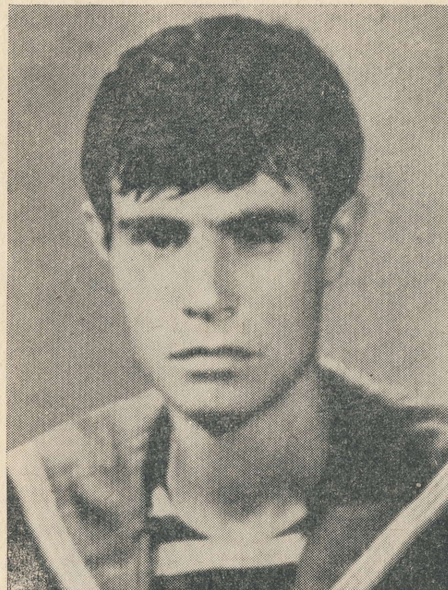
IVO HAJDUK

Ivan Hajduk iz Gdinja na Hvaru,
Dvadeset je godina imao,
Primjeran je bio kod mornara,
U valovim kada je nestao,
Kada ga je udes progutao.



KLEMENT ZEC

Martinšnica svog Klementa Zeca,
Dok postoji zaboravit neće,
Jer je mnoge valove presjeca,
Sve dok nije došlo do nesreće.
Rodbina ga zaboravit neće.



SAVO CVEJIN

Savo Cvijin rodom je iz Kule,
Sirota je postao u ratu,
O njemu su pohvale se čule,
Nije znao ni mamu ni tatu,
Tragediju doživi poznatu.



JOSIP KOVAČEVIĆ

Kovačević Jozo poznat svima,
Iz Selaca sa otoka Brača,
Dvaest četiri godine je ima,
Svom otoku neće se povraća
Rodbini je bio radost kraća.



ANTUN SOLDATIĆ

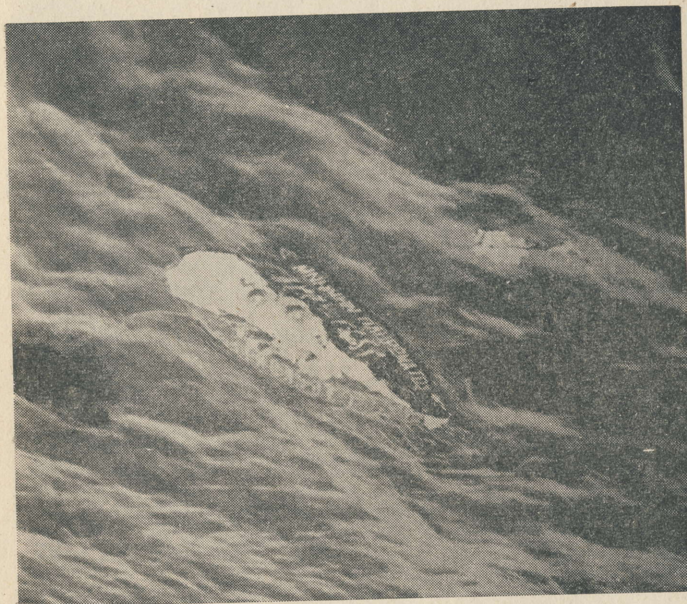
Konobara Antu Soldatića,
Mošćenica više vidjet neće,
Neće više prodavati pića,
Neće više obalom da šeće,
Na moru ga zadesi nesreće.



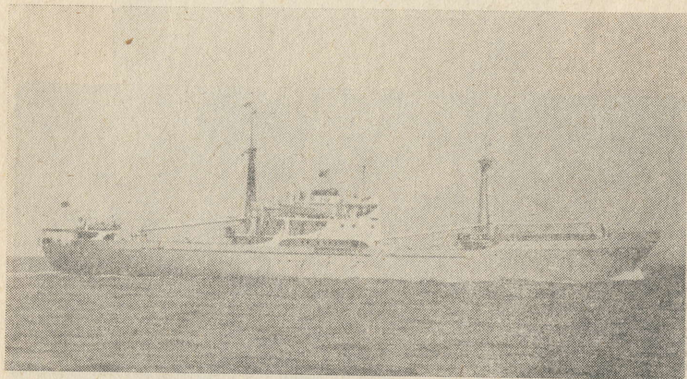
STIPE KURSAR

Stipe Kursar rodom iz Zlarina,
Kuhat neće za svoje mornare,
Ucviljena čitava rodbina,
Neće više donositi dare,
Nit poljubit svoje none stare.

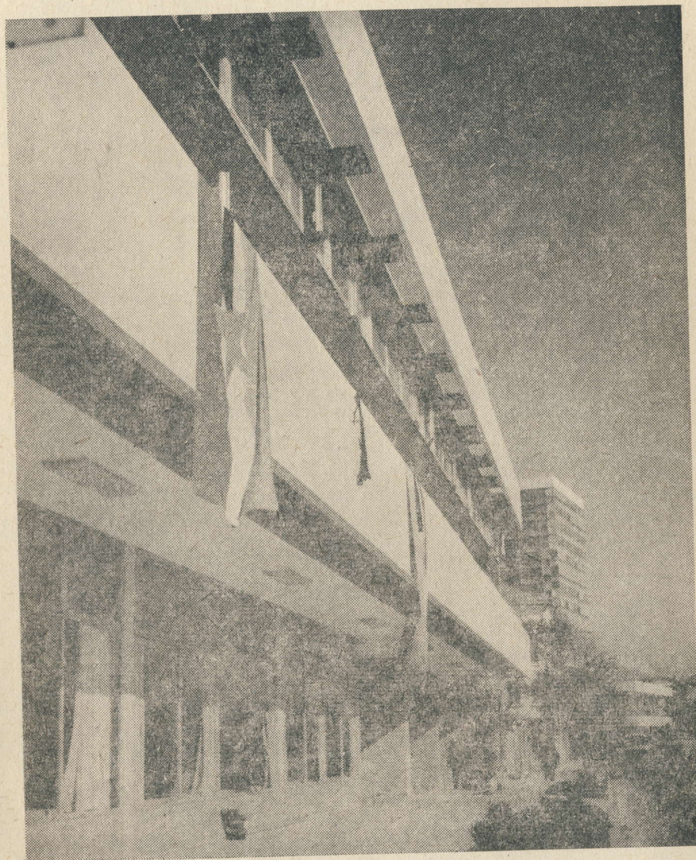
Gdje ste suze, gdje su slatki smjesi,
Domovino, Zajednico draga,
Budi njima zahvalna jer trudi
Trudi bješe ponosni i časni.
Do posljednjeg daha u propasti.



VJENAC ANTE MILINA NA MORSKIM VALOVIMA



SA M/B „PIROT“ JE SPUŠTEN VIJENAC NA MJESTU UDESA



OBILJEŽJE TUGE NA ZGRADI JADRANSKE SLOBODNE PLOVIDBE